

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglašni po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Ozadja in nameni vzhodnega pakta
Razčlemba velikega francoskega načrta

Sklenitev vzhodnega pakta, kateremu naj bi pozneje sledili še drugi, je danes tisto vprašanje, ki okupira vse delo evropske diplomacije in tiska. Prvi začetki dela za ta pakt so bili storjeni že za časa zadnjega zasedanja razorožitvene konference v Ženevi, širša javnost si pa takrat še ni mogla ustvariti prave podobe o ozadjih in namelih. Šele polagoma, kos za kosom, je pronikalo izza diplomatskih kalis spoznavje, ki ga sedaj lahko že izoblikujemo v precej točno predstavo. Iniciativo za pakt je dala Francija, dasi so prvi jasno govorili o njem prav za prav Rusi. Rodila jo je tista težnja, ki je osrednja os vse poveljne francoske zunanje politike, želja po varnosti njenih vzhodnih mej. Dobro je znano, da je Francija že pred leti poizkusila vse, da bi obnovila staro »entente cordiale« med Parizom in Londonom, ker bi se z njo čutila varno, toda Anglija ni hotela o tem ničesar slišati, ker se ni hotela vezati na eventualne neljube ji evropske dogodke in bi se, če bi bilo mogoče, rada otresla celo še obveznosti, ki ji jih nalaga takozvani locarnski pakt. Pozneje, ko se je sešla ženevska razorožitvena konferenca, je Francija od klanjala svojo razorožitev in oborožitev Nemčije tako dolgo, dokler ji Anglija z jasno in nespremenljivo pogodbo ne zagotovi varnosti meja, to se pravi, dokler se ne obveže, da ji bo prihitela z vso svojo oboroženo silo na pomoč, če bi jo Nemčija kljub temu napadla. Toda tudi sedaj je Anglija iz istih razlogov odklanjala tako zagotovilo.

Francija je, da bi nazadnje le dobila angleško garancijo, napravila v zadnjih letih mnogo manjših in večjih koncesij angleški politiki, med katere moramo šteti tudi svoječasni pristaneč na mrtvo-rojeni pakt štirih velesil, toda zadeva zaradi tega ni prišla niti korak dalje. Razorožitvena konferenca je zaradi tega propadla in bi bila tudi zares propadla, da je letos ni vsaj začasno rešila s formalno po Rusiji in Turčiji predlaganimi varnostnimi pakti, katerim Anglija in Italija takrat sicer nista bili naklonjeni, sta pa morali hočeš nočeš dovoliti o njih vsaj diskusijo. Med tem se je pa v evropski politiki marsikaj spremenilo. Poljsko-nemška pogodba je odtujila Rusijo od Nemčije in jo približala Franciji, nemški pritisk v Avstriji in v Podonavju je pa odtujil od Berlina tudi Rim ter še bolj zbližal Francijo in malo antanto. Vse to je spretno izkoristila Francija, ki je domela, da mora za svojo varnost najti nadomestila za nepopustljivo Anglijo drugod. Našla jo je v — vzhodnem paktu. Ko je Barthou obrazložil sedaj v Londonu, da Francija ne zahteva od Anglije nobenih obvez več za svojo varnost, če Anglija odobri in pomaže uresničiti vzhodni pakt, so sir Simon in drugi angleški državniki ta predlog brez oklevanja sprejeli. Isto je storila tudi Italija, ki je tesno navezana na Lon-

don, dasi iz drugih motivov kakor Anglija, in pričela se je generalna diplomatska ofenziva proti tistima dvema silama, ki za ta pakt nista navdušeni, t. j. Nemčiji in Poljski.

Anglija se s tem, da pomaže Franciji uresničiti vzhodni pakt, otrese njenega pritiskanja za prevzem garancij, doseže pa tudi vsaj za doledno dobo izključitev neposredne vojne nevarnosti v Evropi, ker ji je mir potreben za njeno imperijsko politiko, in to ne da bi sama za vse to karkoli žrtvovala. Če se sklene vzhodni pakt, bo Anglija lahko zapustila Evropo in se umaknila v svoj imperij, ki ga tvori poleg nje njeni dominioni in kolonije po vseh petih kontinentih. Sovjetska Rusija se bo pa s paktom zavarovala pred Nemčijo in vso ostalo Evropo, da bo, podobno kakor Anglija, tudi lahko zapustila naš kontinent in se vsa posvetila Aziji, pred vsem seveda Daljnemu vzhodu. Na evropski celine bi tako ostala kot dominirajoča velesila Francija, ki bi, če bi se Nemčija pridružila paktu, priznala od Berlina tako dolgo zahtevano popolno enakopravnost, zlasti tudi glede oboroževanja. Nato bi bil hitro mogoč tudi razorožitveni sporazum. Francija bi garantirala Rusiji evropske meje, istotako tudi Nemčija, Poljska, Českoslovaška in baltiške države, Rusija in vse navedene države bi pa garantirale Franciji njene vzhodne meje. Kakor hitro bi n. pr. Nemčija prekršila ta pakt in napadla Francijo, bi imela proti sebi razen Francije tudi Rusijo, Poljsko, Českoslovaško in baltiške države, dočim bi naj Anglija in Italija ostali neutralno ob strani.

To so ozadja in nameni vzhodnega pakta, ki se dajo resumirati v naslednje točke: 1. Anglija se osvobodi garancij in dobi proste roke v svojem imperiju, 2. Francija dobi zagotovilo varnosti svojih vzhodnih mej, 3. Italija izgubi nevarnost nemške akcije v Podonavju, 4. Rusija dobi varnost evropskih mej in proste roke v Aziji, 5. Nemčija dobi popolno enakopravnost, 6. omogoči se sprejetje razorožitvene konvencije. Načrt je torej grandiozen in prav take bi bile njegove posledice, če bi se uresničil. Vendar mu v Berlinu in v Varšavi niso naklonjeni. To sta edini oviri, na kateri je naletel. Nemčija bi se v taki družbi (dveh glavnih svojih nasprotnic, Francije in Rusije) ne počutila dobro in umik Anglije s kontinenta bi jo podredil absolutni francoski nadoblasti v evropski politiki. Njena vrnitev v Ženevo, ki je s tem zvezana, bi pomenil zanjo Canoso, vstop Rusije v Društvo narodov pa njeno izolacijo v tej instituciji. Mimo tega bi bile uničene vse sanje narodnega socializma o kakršnikoli spremembi položaja, zlasti še teritorialnega, v nemško korist. Njena enakopravnost bi s tem postala le fikcija, saj je sicer Francija nikoli ne bi priznala. Poljska se pa boji pri tem pritiska Rusije.

-r.

Francoski svarilni glasovi

Prvi resni pomisleki francoskih listov o pravilnosti snovanja vzhodnega pakta s sodelovanjem Rusije

PARIZ, 19. julija. V francoskem tisku so se pričeli pojavljati prvi pomisleki proti vzhodnemu paktu. Tako je objavil »Matin« razmotrivanja svojega zunanjepolitičnega sodelavca de Corabbea. Pisec izraža težek dvom zaradi zasnovanega vzhodnega pakta, in sicer z ozirom na sovjetsko Rusijo, ki bi na ta način postala vojaška zaveznica Francije. Corabbe zastopa mnenje, da komunizem ni v stanju nuditi Franciji zaželeno varnost, a z ostalimi podpisniki pakta, razen Nemčije, obstojajo že itak dolgoletne prijateljske vezi. Francosko-rusko prijateljstvo bi ustvarilo mnogo nevarnih komplikacij. Francija ne more biti zavezničica onega, katerega edina in glavna naloga je pripraviti svetovno revolucijo. Iz vse, tudi iz naimanjšje francoske literature, je razvidno, da nima sovjetska Rusija nikakega interesa braniti sedanji status quo v Evropi. Prav nasprotno. Rusiji je prav vsaka forma vladavine, ki ji pomaže pripra-

viti zmago komunizma. Ruska vojska je zaradi tega zelo dvomljiva tovaršica za demokratsko Francijo. Francija bi morala razmisliti, zakaj se drži Poljska tako rezervirano, tista Poljska, ki gotovo bolje pozna svojega sosedo, kakor Francija. Poljsko stališče je popolnoma pravilno, ker njena moč deli sovjetsko Rusijo od Nemčije. In ostale Evrope, je vsekakor najsolidnejša mirovna garancija v tem delu Evrope. V »Agence Economique« je pa napisal podoben članek predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve Beranger, ki opozarja francosko vlado na nevarnosti njene akcije ter jo svari pred eksperimenti. Lahko se zgodi, pravi Beranger, in se najbrže tudi bo, da si bo Francija naložila nase večje breme, kakor ga bo mogla nositi. Francija dela prav, ko nevršuje svoj prijateljstva, ko brani in utrjuje svoje meje, a tega ne sme delati preko svojih moči in na temelju načel, ki ne ustrezajo njeni demokraciji.

Nemčija bo zahtevala koncesije

BERLIN SE BO POSLUŽIL ZAVLAČEVALNE TAKTIKE. FRANCIJA PA HOČE NAJPRED PAKT.

PARIZ, 19. julija. V tukajšnjih političnih krogih se zatrjuje po informacijah iz Berlina, da nemška vlada ne bo kar naenkrat odbila predloga za pristop k vzhodnemu paktu. Nemška vlada bo po svoji stari taktiki poizkusila zavleči vso stvar z dolgimi pogajanjmi, v katerih bo proučila vse pozitivne in negativne strani predlaganega pakta. Pri tem se bo sklicevala na izjave angleške vlade, da se politika Nemčije ne more spremeniti preko noči: zato bo zahtevala, da se vodijo pogajanja diplomatskim putem in tako zavlečejo v nedogled. S tem se hoče osvoboditi vsakega pritiska. V pogajanjih bo skušala izbiti za sebe čim več

koristi in bo šele potem eventualno pristala na pakt. Predvsem bo skušala uresničiti svoje zahteve glede oboroževanja in bo sprejela predlog šele tedaj, če bodo vnaprej uresničene te njene želje. Če bodo pa pogajanja glede tega vprašanja izpadla negativno, bo Nemčija zavzela isto stališče kakor ga je zavzemala napram vsem načrtom, ki so bili stavljeni v Ženevi, to se pravi, da se bo izmaknila. Vendar je gotovo, da Francija ne bo pristala na nobene koncesije Nemčiji, dokler ne pristopi k paktu. Najprej pakt, potem šele pogajanja o nemških zahtevah.

Katastrofalna povodeni v Galiciji

CELE POKRAJINE JUŽNE POLJSKE POD VODO. DOSLEJ 200 MRTVIH. UNIČENI VSI POLJSKI PRIDE LKI. REŠEVALNA DELA.

VARŠAVA, 19. julija. V južni Poljski so nastale strahovite poplave. Voda je poplavlila cele pokrajine, razdrla ceste in železnice ter porušila tudi mnogo vasi. Doslej se je po prvih vesteh ponesrečilo v poplavljenem ozemlju že preko 200 ljudi. Povodeni je uničila vse poljske pridelke in napravila ogromno škodo. Na pomoč je bilo odposlano vojaštvo.

VARŠAVA, 19. julija. Položaj se je v poplavljenih pokrajinah Galicije v noči od včeraj na danes tako poslabšal, da so

se morali celo prebivalci nižje ležečih delov Krakova izseliti iz svojih stanovanj. Železniška proga med Krakovom in Lvovom je pod vodo in počiva ves promet. Silno narasla reka San ogroža Przemysl. Petsto skaflov, ki so taborili v bližini Krakova, so rešili le z največjim naporom smrti v valovih. Zaradi pomanjkanja tople hrane je več ljudi obolelo, tako, da se boje epidemij. Iz Varšave so odleteli vojaški letalci, da pripravijo vsa potrebna za reševalna dela.

Komunistično ozadje

SAN FRANCISCO, 19. julija. V kalifornijski splošni stavki je nastal nenadoma preobrat. Krvavi izgrede so odprli oči treznejšim delavcem in strokovnim združenjem, da so spoznali, da so nemiri le delo iz Moskve poslanih komunističnih provokaterjev. Osrednji stavkovni odbor je že pozval delavce, naj se vrnejo na delo. Polcija zapira v množicah tuje komuniste, ki bodo vsi izgnani iz Združenih držav. Vse razburjenje delavstva se je sedaj obrnilo proti komunizmu, ki beže pred jezo množice. Za doslej sego sporazuma med delavci in delodajalci se je zavzel sedaj tudi predsednik

Roosevelt s posebno posredovalno akcijo.

Položaj v Avstriji

DUNAJ, 19. julija. Snoči o polnoči je potekel rok za oddajo eksploziv. Nekateri so v strahu pred posledicami res sle diti pozivu vlade, hitlerjevci in komunisti pa so oddali le manjši del zaloga. Wiener Zeitung« jih poziva, naj izkoristijo vsaj milostni termin in eksploziva uničijo. Iz tega sledi, da se je akcija vlade precej ponesrečila. Narodni socialisti so pa sporočili vladi, da bodo za vsakega tovariša, ki bo obešen, razstrelili po eno javno zgradbo.

NAPADALCI VPOKLICANI.

BERLIN, 19. julija. Vodstvo narodno-socialistične stranke je sklenilo poklicati že koncem tega tedna z dopusta vse člane napadalnih oddelkov. Takoj po vpoklicu se bo pričela temeljita reorganizacija. Izvzete so samo napadalne čete Berlin-Brandenburg, ki so najbolj demoralizirane.

BARTHOU ODGODIL POT V RIM.

PARIZ, 19. julija. V dobro poučenih krogih se zatrjuje, da je zunanji minister Barthou odgodil svoje potovanje v Rim preko poletja in bo odpotoval k Mussoliniju šele na jesen.

RUSKI POSLANIK V PRAGI.

PRAGA, 19. julija. Včeraj je Masaryk sprejel v nastopni avdienci Sergeja Aleksandrovskega, prvega poslanika sovjetske Rusije na Českoslovaškem.

JAPONSKE POMORSKE VAJE.

TOKIO, 19. julija. Japonska vlada pripravlja za jesen velike pomorske vojaške vaje, pri katerih bo sodelovalo okoli 400 bojnih ladij in 200 hidroplanov. To bodo največje pomorske vojaške vaje v zgodovini Japonske ter obenem odgovor na nedavne vaje ameriškega bojnega brodomstva.

Dnevne vesti

Predrzen vlom sredi mesta

Ko se je danes zjutraj okoli 3. ure vrnil domov g. Cverlin, lastnik manufakturne trgovine in krojaškega ateljeja v Gosposki ulici, je opazil v lokalu senco, ki se je takoj potuhnila, ko je začela korakati. G. Cverlin je takoj stopil po stražnik in z njim sta previdno stopila v lokal. Izgledalo je, ko da vlomilca ni več, alpa da se je g. Cverlin v svoji domnevi zmotil, a preiskala sta vendar vse kotičke. Ko pa sta se približala velikemu izložbenemu oknu, je izza razstavljenega blaga in oblek skočil vlomilec in z vso močjo udaril po ogromni šipi izložbenega okna, ki se je na mah zdrobila v tisoč kosov. V tem pa že tudi zločinca ni bilo več. Z

veliko spretnostjo je skočil skozi okno in stekel po Gosposki ulici proti parku. G. Cverlin ga je zasledoval vse do parka, kjer pa je med gostim drevjem izgubil za njim vsako sled. Vlomilec ni utegnil odnesti ničesar, pripravil pa si je že 3 kompletne obleke, 3 plašče in usnjato suknjo in bi tako bil njegov plen precej obilen. Z razbito šipo je napravil gosp. Cverlinu okoli 5000 dinarjev škode. — Doslej še ni točno dognano, kje je vlomilec prišel v lokal. Domneva se, da se je skril v kleti in nato s pomočjo ključa ali vetrihi odprl dvoriščna vrata lokala. Za vlomilcem z vso vestnostjo poizveduje policija.

Iz železniške službe. Za podnačelnika mariborskega glavnega kolodvora je imenovan dosedanj tajnik kontrolor g. Božidar Gajšek. Čestitamo!

Iz sodnopisarniške službe. V višjo položajno skupino sta napredovala sodnopisarniška oficila v Mariboru Franc Perhavec in Julija Amalietijeva.

Iz odvetniške službe. Odvetniška zbornica je odvetniku dr. Andreju Vebetu v Brežicah dovolila za preselitev pisarne v Maribor skrajšani rok, da se lahko preseli s 14. avgustom.

Iz poštne službe. Z odlokom ministra pošte in brzojava je premeščena s poštne urada Maribor I. Ana Kokoljeva, pomožna manipulantinja 10. položajne skupine na poštni urad v Bosanskem Petrovcu.

Iz davčne službe. S kraljevim ukazom so postavljeni: za davčnega inšpektorja 6. p. s. pri davčni upravi v Ormožu Al. Štrekelj, inšpektor pri davčni upravi v Laškem; za višjega davčnega kontrolorja 6. p. s. pri davčni upravi Maribor-okolica Franc Gril, davčni inšpektor v Slovenski Bistrici in za davčnega kontrolorja 7. p. s. pri davčni upravi v Slov. Bistrici Dragotin Čepelak v Dolnji Lendavi.

S kraljevim ukazom je postavljen za višjega svetnika ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje v 4. pol. skup dr. Ivan Matko, šef notranjega oddelka splošne bolnišnice v Mariboru.

Iz zdravniške službe. V imenik zdravnikov Zdravniške zbornice za dravsko banovino sta bila vpisana zdravnik v Ptuj dr. Jože Munda in zdravnik v Vurbergu pri Ptuj dr. Nikolaj Bauman.

Promenadni koncert. Drevi ob 20.30 bo v mestnem parku promenadni koncert. Igrala bo mariborska mestna godba pod taktirko g. Koudelke.

Za uprizoritev Nolieve komedije »Kulturna prireditev v Črni mlaki« na prostem potrebuje gledališče več deklic in dečkov, ki bodo sodelovali pri predstavi. Priglasje sprejema gledališka pisarna vsak dan dopoldne od 10. do pol 13. ure.

Zopet dva pogorela na Dravskem polju. V Račah je upepelil podtaknjeni ogenj bratoma Štefanu in Andreju Koročju gospodarsko poslopje. Škoda znaša 37.000 Din. V Varošu pa je pogorela domačija posestnika Štefana Kužnarja. Obe uničeni poslopji sta bili leseni in kriti s slamo. Ogenj je zanetil iskra, ker je bila hiša brez dimnika. Škoda znaša 30.000 Din.

Nezgoda. K posestnici Mariji Dobajevi, stanujoči v Slivnici pri Mariboru, je prišel mlad krošnjar ter ji ponujal svojo pisano roko. Končno sta se zedinila, da krošnjar posestnici paši za podgane. Krošnjar je razkazoval mehanizem pasti, ki se nastavlja s pomočjo močne jeklene zmeti, naenkrat pa je kavelj pri zmeti popustil, past se je sprožila in je železo udarilo posestnico naravnost v oko. Ponesrečenka je dobila na očesu zelo nevarno poškodbo in so jo spravili v mariborsko bolnišnico.

Huda nezgoda. V Puškinovi ulici stanujoči 13-letni učenec Ernest Mlakar je pri giri tako nesrečno padel, da je dobil hujše poškodbe glavi. Poklicani reševalci so ga prepeljali v bolnišnico.

V Avstriji dobijo nove znamke. Avstrijska vlada bo izdala nove poštne znamke, na katerih bodo deloma narodne noče avstrijskih pokrajin, deloma pa pokrajinske slike. Prva serija novih znamk bo izšla 4. avgusta t. l.

Sokolsko društvo Maribor III. Krčevina Košaki. Vprizori v nedeljo 29. jul. ob 20. uri na svojem letnem telovadišču (podaljšana Aškerčeva ul.) narodno igro s petjem »Rokovnjači«. Režira dr. Albert Sentočnik. Sodeluje mariborski orkester.

Rdeči križ Krčevina-Košaki. Preteklo nedeljo zaradi slabega vremena onemogočena ljudska veselica na vrtu gostilne Glavič v Košakih bo v nedeljo 22. jul. ob 15. uri. Med drugim je na programu kegljanje in streljanje za dobitke. Godba poštinih služiteljev na pihala! Vstopnina prosta.

Iz krajevne organizacije JNS za IV. mestni okraj. Krajevna organizacija JNS za IV. mestni okraj ima v torek 24. tm. ob 20. uri v prostorih gostilne pri »Levu« na Vodnikovem trgu svoj članski sestanek, na katerem bo poročal mestni župan g. dr. Lipold. Dolžnost vsakega člana je, da se tega sestanka sigurno udeleži. Vabljeni pa so tudi vsi naši somišljeniki in prijatelji našega pokreta, ki še niso člani krajevne organizacije.

Železničarji dobili znižano vozno na rečnih parnikih. Na osnovi člena 27. pravilnika o brezplačni in znižani voznini na državnih železnicah za osebe državnih prometnih ustanov, je generalna direkcija državnih železnic odredila recipročnost za zasebna potovanja nameščenec državnih prometnih ustanov na ladjah direkcije rečne plovbe, oziroma nameščenec direkcije rečne plovbe na progah jugoslovanskih državnih železnic.

Nova telefonska zveza. S 25. julijem t. l. se začne telefonski promet med Gor. Radgono in Genovo. Cena trinitutnemu govoru bo 3.25 zlatih frankov.

Ustanovitev farmakološke fakultete. Na običnem zboru lekarniške zbornice za donavsko banovino v Novem Sadu je bila najvažnejša točka ideja ustanovitve farmakološke fakultete. Namesto sedanjega farmacevtskega studija na filozofski fakulteti s poslušanjem nekaterih disciplin, naj se ustanovi posebna farmakološka fakulteta za vso državo, ki bo združevala ves farmacevtski studij, in namesto dosedanjega naslova magistra farmacije pod običajnimi vseučiliškimi pogoji dajala absolventom naslov doktorja farmakologije. Kje bi se ustanovila ta fakulteta, še ni znano, toda lekarni bi jo imeli najraje v donavski banovini, in se ne bi priključila enemu ali drugemu vseučilišču, temveč ostala sama v Novem Sadu, ki bi tako pridobil vsaj del vseučilišča, kakor ga imata Subotica s svojo pravno in Skopje s filozofsko fakulteto.

Vpisovanje v tekstilno šolo v Leskovcu. V prvi razred se sprejemajo učenci z nižjim tečajnim izpitom gimnazije ali njej enakovredne šole, ali pa z dovršnim izpitom meščanske šole. Srednja tehnična tekstilna šola v Leskovcu (drinska banovina) je edina šola te vrste v državi. Ima veljavo srednje šole, traja štiri leta in opravljajo učenci po štirih letih završne diplomske izpite. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo šole.

Pokojninsko zavarovanje privatnih na meščancev. Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja se je obrnilo na vse vpoštev prihajajoče ustanove in organizacije, naj se izjavijo o izvedbi pooblastila, ki ga je dobil minister v finančnem zakonu 1934-35, da lahko razširi pokojninsko zavarovanje na privatno nameščence vse države.

Družabna potovanja v avtokaru. Großglockner za 3 dni, odhod 29. julija 350 Din, Maria Zell za 2 dni, odhod 19. in 26. julija 210 Din, München, Oberammergau, Salzburg, Tirol za 8 dni, odhod 3. avgusta, pavšalna cena 1600 Din, Rogaska Slatina za 1 dan, odhod 22. julija 55 Din, Slovenske gorice, krožni izlet, cena z obedom in zajtrkom, odhod 22. julija, 70 Din. Potovalna pisarna »Putnik«, Maribor, Aleksandrova 35, Tel. int. 21-22.

Krožni izlet po Slovenskih goricah. Lanski izleti z avtobusom v naše lepe, žal še premalo poznate Slovenske gorice, katere je priredil »Putnik« v Mariboru, so ostale vsem udeležencem v nepozabnem spominu in je splošna želja, da se ti izleti letos ponovijo. Zato priredi »Putnik« v nedeljo, dne 22. t. m. krožni izlet z avtokarom v Slovenske gorice z odhodom iz Maribora izpred hotela »Orel« ob 7. uri zjutraj. Pot bo peljala čez St. Ilj po novi cesti do Cmurka in od tam preko Gornje Radgone v Slatino Radence in na Kapelo, kjer se bo odprl udeležencem razgled po vsej lepoti valovitih Slovenskih gor. V Kapeli bo obed v dobroznani Horvatovi gostilni, nato pa krene avtokar preko Sv. Lenarta zopet proti Mariboru, kamor dospe ob približno 22. uri zvečer. Nadaljnje informacije in prijave do 19. tm. pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, tel. int. 21-32.

Pri ishljasi sledi na kozarev naravne »Franz Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez muke izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Natakarji proti napitnini. Preteklo nedeljo so zborovali v Zagrebu natakarji, ki so odločno nastopili proti napitnini v kakršnikoli obliki. Napitnina se ne bi smela pobirati niti v obliki doplačila na račun gostov. Nekateri delodajalci kar pridržijo doplačilo. Zagrebški natakarji zahtevajo, da se zajamči natakarjem minimalni zaslužek 60 Din na dan, za čezurno delo 50%, za nočno delo pa 100%, kakor določa zakon. Natakari mora dobiti svežo in izdatno hrano ali pa 400 Din na račun hrane.

Kongres Poljsko - jugoslovanskih lig bo letos v naši državi in se bo pričel 4. septembra v Beogradu. Pokroviteljstvo kongresa je prevzel prosvetni minister dr. Šumenković.

Mednarodni kongres geometrov in geodetov bo v času od 18. do 22. tm. v Londonu. Jugoslovansko združenje geodetov in geometrov bosta zastopala na kongresu višji uradnik finančnega ministrstva dr. Zvonimir Kralj in geodet Stjepan Vušković.

Vpisovanje na montanistični visoki šoli v Leobnu bo v času od 8. do 20. oktobra, in sicer za prvi letnik na visoki tehniški šoli v Gradcu (Rechbauerstrasse 12), za drugi, tretji in četrti letnik pa na montanistični visoki šoli v Leobnu.

Vojška glasbena šola v Vršču sprejme 50 gojencev v starosti od 14 do 16 let. Natančnejša pojasnila daje kapelnik Josip Petrovič v Narodnem domu, in sicer vsak dan od 9. do 11. ure.

Veliki mednarodni šahovski turnir v Curihu se je pričel preteklo soboto. Turnirja se udeležuje 9 tujih velemojstrov in mojstrov in sicer dr. Aljehin, dr. Emanuel Lasker, Bogoljubov, dr. Euve, Niemcevič, dr. Bernstein, Flohr, Stahlberg in Roselli ter 7 švicarjev mlade šahovske generacije.

Radio Ljubljana. Spored za petek 20. t. m.: Ob 12.15: reproducirana angleška plesna glasba; 12.45: poročila; 13.00: čas, bolgarske narodne pesmi (plošče); 18.00: vojaške godbe igrajo na gramofonskih ploščah; 18.30: izleti za nedeljo; 19.00: potek sportnikovskega dne; 19.30: predavanje ZKD; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila; 22.15: valčki in polke v reproducirani glasbi.

Grajski kino. Samo še dva dni najboljši in najveselejši film Franciške Gaalove »Škandal v Budimpešti«. Prihodnji spored: »Vohuni na delu«, Karl Ludwig Diehl in Brigita Helm.

Kino Union. Od danes četrtka dalje veliki senzacijski film »Mumija«. Dejanje se vrši deloma v mondenskem Kairu, deloma pa na mestih staroegiptskih kraljevih grobnic. Velezanimiv in napet film. Sledi »V tajni službi« (Če žena ljubi); Brigita Helm, Willi Fritsch, K. L. Diehl in Oskar Homolka.

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored zjutraj čašo naravne »Franz Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Novo pevsko društvo v Kamnici. Preteklo nedeljo se je vršil v Pavešičevi gostilni v Kamnici ustanovni občni zbor pevskega društva, ki si je nadelo ime »Kobanci«. Dolgo so bili Kamničani brez svojega pevskega društva, končno pa so se le zganili. Na pobudo g. Maruška so se pred meseci pričeli zbirati idealni fantje, večinoma kmečki, ki imajo veselje do petja ter vaditi pod vodstvom g. Al. Poliča iz Maribora. Zbor šteje okrog 20 pevcev, ki pridno obiskujejo pevske vaje. Nekateri pevci pridejo celo poldrugo uro daleč. Zbor ima že danes lep repertoar, da bi se upal nastopiti pred manj kritično publiko. Pristopil bo tudi k Ipavčevi pevski župi. Društvo »Kobanci« je ustanovljeno na zdravi podlagi in zasluži vso moralno in gmočno podporo, ki je je zlasti sedaj v začetku zelo potrebno. Velika opora društva je gostilničar g. Lavrenčič, ki mu daje za pevske vaje lokal in glasovir brezplačno na razpolago. Na ustanovnem običnem zboru je bila izvoljena naslednja uprava: predsednik Hiter, podpredsednik Pavešič, tajnik Šajna, blagajnik Dimc, odbornika pa Marinšek in Breznik. Pozdravljamo ustanovitev društva »Kobanci«, Kamničanom pa čestitamo, da jim je prav v sedanjih težkih dobi uspelo ustanoviti svoj pevski zbor. Le s korajžo naprej in se kmalu pokažite!

Okradena mlekarica. Veliko je bilo začudenje mlekarice Josipine Z., ko je večeraj zjutraj prišla iz neke hiše na Glavnem trgu in ni več našla svojega vozička, ki ga je pustila pred vrati. Kar sama se je podala za njim in ga res našla v Jurčičevi ulici. Z njega pa je izginil 6-literski vrč z mlekom. Tatvino je prijavila policiji, ker je tako oškodovana za 72 Din.

Po obsodbi je šel zopet krast. Pred kratkim so poročali o razpravi proti kolesarskemu tatu Antonu Ljubši, delavcu iz Kukave, ki je bil 15. julija t. m. pred tukajšnjim okrožnim sodiščem pogojno obsojen na 1 leto zapora, ker je na drzen način ukradel 7 koles. Tretji dan po kazenski razpravi je odšel Ljubša v Ptuj, kjer je iz veže mestnega načelstva ukradel Rudolfu Vriču 1.300 Din vredno kolo znamke »Glorija«. Obtoženec je odstranil evidenčno številko in zvonec ter se s kolesom odpeljal iz mesta. Hotel je prodati kolo mehaniku Simoniču, ki pa je takoj sunil tatvino. Prijavil je zadevo policiji, ki je nepoboljšljiva izročila mariborskemu okrožnemu sodišču. V torek se je vršila pred tričlanskim kazenskim senatom ponovno razprava, na kateri je bil Ljubša obsojen na 1 leto in 2 meseca ječe ter izgubo častnih državljskih pravic za dobo 2 let.

Izpred sodišča. V torek dopoldne se je vršila pred tukajšnjim malim kazenskim senatom okrožnega sodišča razprava proti 20letnemu Janezu Vugi, delavcu brez stalnega bivališča. Obtožnica mu očita, da je prišel v januarju t. l. ves premražen k posestniku Kranjcu v Lancovi vasi ter ga prosil za bivališče toliko časa, da dobi službo. Kranec se je brezposelnega mladeniča res usmilił ter ga vzel pod streho. Toda čez teden dni je ponoči izginil, z njim pa tudi 3.000 Din v gotovini in nekaj perila. Nehvaležnej je z dletom vdrl v omaro svojega dobrotnika in ukradel denar. Toda Vuga je prišel kmalu v roke pravice. Obsojen je bil na 14 mesecev strogega zapora. Tako ubijajo brezvestneži zaupanje do brezposelnih, med katerimi je mnogo res pomoči potrebnih.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 23.4 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 16.2 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 22 stopinjah 736.3, reduciran na ničlo pa 733.7; relativna vlaga 66; vreme je jasno in vroče. Vremenska napoved pravi, da se bo vreme spremenilo.

Za žensko srednjo šolo v Mariboru

Naši zavodi so prenapolnjeni - Nujnost ustanovitve ženske realne gimnazije

Pol meseca je že minilo, kar so se za vrata naših šol, pol meseca se naša mladina, z izjemami seveda, veseli do- seženih uspehov: njeno geslo je: izrabi počitnice! In prav je tako. Saj naš dijak, ki se večino leta gnete v zatohlih, prenapolnjenih razredih, potrebuje zraka, solnca in gibanja.

Iz te misli pa vstaja, kot ozadje v tej potrebi, problem mariborskega šolstva:

Kam z našo mladino?

Število učencev lefo za letom raste, a novih prostorov, novih šol, za katere je dejanska potreba že zdavnaj dokazana, od nikoder ni in jih tudi v doglednem času ne bo.

Dejstvo je, da je z ureditvami in zakoni iz zadnjih let visoko poskočila vrednost nižje srednje šole v primeri z dogotovljeno meščansko šolo in njenim završnim izpitom, odkar so zaprta vrata učiteljskega absolventom meščanskih šol in tudi prestopni izpiti na srednje šole niso več mogoči. Iz tega nujno sledi naval na srednje šole, kajti mnogi starši vedo, kaj pomeni boljša kvalifikacija v življenjskem boju. Zato dajejo v srednjo šolo tudi otroke, ki so jih namenili obrti, trgovini in pisarniškim poslom (pa tudi tukaj imajo že močno konkurenco s strani delovnih moči s celotno srednješolsko izobrazbo in maturo, primer: mnoge stenotipistke in trgovske sotrudnice s končano trgovsko akademijo). Te mlade čete, ki se vsako leto znova zbirajo, dajejo našemu šolstvu težko vprašanje:

Kje nam boste našli streho? Ali nas bo zopet 50 in še več stisnjenih v razredih, ki so zidani za maksimalno 35 učencev, ali se bomo v teh sobah zopet menjavali kakor rudarji na šilhti: 50 dopoldne, 50 popoldne? Ali bomo zopet mi krivi slabih odstotkov koncem šolskega leta?

Da, tu je vključ v krizi in gospodarski stagnaciji največja krivica in najtežji greh, ki ga delamo nad mladino, ki ga delamo nad onimi, ki jih v svojih, od lastnega ganotja zahlipanih govorih imenujemo »up naroda«. Tu je tudi izvor razmeroma slabih uspehov koncem leta, kajti: kako moremo zahtevati od profesorja z 18 urami učne obveznosti na teden, ki se skoraj vedno zviša na 20 ur in še več (poučuje torej približno v 5. razredih po 4 ure na teden), da v razredih z do 55 učenci pritegne vsakega posameznika k intenzivnemu šolskemu delu?

Naizgovornejši primer v naši neposredni bližini je mariborska realna gimnazija. Poslopje, ki poleg vsega drugega tudi zahtevam higijene ne ustreza in je bilo izročeno namenu v častitljivem letu 1872., je bilo zidano za sedem raz-

redno realko s prostorom za 300 do maksimalno 500 učencev. In ta zavod ima danes preko 1200 učencev! Kam z njimi? Kje najti mladega človeka dostojno bivališče za 5 ur, ki jih mora prebiti vsak dan med šolskimi stenami pri delu za svojo eksistenco? Ali ste že kdaj razmišljali o tem? Najverjetnejši odgovor: — še nikdar! Zato pa o tem tem bolj premišljujejo oni, ki so najbolj prizadeti, kajti čas beži — čez poldrugi mesec se bo mlada vojska vrnila in zahtevala prostora, na drugi strani pa je uradni konjiček včasih tako zelo muhast.

Mnogo se je pri nas o tem že govorilo, tudi v časnikih se je kdaj pa kdaj vrnila kaka vrstica iz teh pogovorov; ali v vsem tem ni bilo one informiranosti in treznosti, ki bi bila za tako vitalno stvar naše studirajoče mladine, naše ecclesiae militans, potrebna. Širši krogi, razumljivo, o tem ne morejo biti podrobneje informirani, kajti sedanji bojevniki za naše šolstvo ne obešajo svojega delovanja in svojih uspehov na veliki zvoni. Ker imam mnogo prilike za razgovore o tej temi in imam vpogled v potrebni statistični material, iznašam predlog z željo, da javnost o tem vprašanju premišljuje in pri delu za korist našega dijaka pomaga (»Šola in dom« naj združeno z vsemi starši sestavi resolucijo in nanjo pobere podpise ter jo dostavi ministrstvu in banski upravi):

Ustanovi naj se ženska realna gimnazija

Šolska izvestja zadnjih let izkazujejo ogromen prirastek učenk. Njih število povečuje v glavnem število nižješolk. Povprečno število učenk na realni gimnaziji v Mariboru je bilo v letih od prevrata do leta 1929. v vseh razredih skupaj približno 50. Od tedaj pa število stalno raste. Tako imamo v šolskem letu 1929-30 84, v 1930-31 175, v 1931-32 374, v 1932-33 402 in v 1933-34 že 413 učenk. Večina teh deklet obiskuje že danes obstoječe ženske razrede. Tako je imel zavod čisto ženske oddelke: 2 v I., 2 v II., 2 v III. razredu. Pri letošnjih sprejemnih izpiti pa je bilo ugodno ocenjenih 81 deklet, ki bodo tvorile z repetentkami dva močna razreda. Na ta način dobimo kompletno nižjo žensko realno gimnazijo: 4 razredi s 4 paralelkami! Ti oddelki bi bili trden temelj zavodu, ki bi se mogel leto za letom izpopolnjevati v popolno žensko realno gimnazijo.

Ustanovitev je tem lažja, ker je dijaški material že sistematično urejen in je potrebno le administrativno dodeljenje teh oddelkov novemu zavodu. Isto velja za profesorski zbor.

Več dela in žrtev pa zahteva vpraša-

nje prostorov. Pa tudi tu moremo pri količkah dobri volji dobiti zadovoljive odgovore. Žensko učiteljske je bilo združeno z moškim. Zadnje maturantke tega zavoda so letos zapustile srednjo šolo. Na razpolago je torej prostor, ki bi namenom nižje srednje šole popolnoma ustrežal. Mestna občina mariborska naj te prostore prepusti brezplačno v trajno uporabo banski upravi pod pogojem, da v njih ustanovi žensko realno gimnazijo. Morebitni ugovor: — oškodovanje mestnih financ, namreč izostanek najemnine za prostore, ki jih sedaj oddajajo banski upravi za državno realno gimnazijo, mora odpasti ob dejstvu, da je v nižjih razredih naših državnih srednjih šol ogromno mestnih šoloobveznih otrok, za katere bi moralo sicer mesto najti prostore v svojih osnovnih šolah!

Druga možnost: Državno učiteljske izgublja na številu letnikov. II. letnika letos sploh ne bo. Tudi I. letnik še visi v zraku, kajti dovoljen je baje le za dečke in zelo verjetno je, da jih bo premalo, ako ostane zanimanje pri njih tako, kakor do sedaj. Ako bo šlo to tako naprej, potem izgubimo junija 1937. leta v Ma-

riboru srednješolski zavod, z njim vrsto državnih uradnikov višjih skupin in zopet se bo poznala izguba, kakor pri vseh amputacijah, ki so se v zadnjih letih izvršile na našem mestu. Da se to prepreči, se lahko dodeli ženska realna gimnazija državnemu učiteljske v upravo, saj se je pred leti prvi slovenski realni razred dodelil v upravo klasični gimnaziji in do prevrata so imeli samostojni nemško-slovenski oddelki v Celju lastno pedagoško vodstvo in bili upravno združeni z nemško gimnazijo.

Isto kar velja za državno učiteljske, velja tudi za zasebno učiteljske šolskih sester, namreč: — izumiranje (letos bo na tem zavodu obstojal le IV. in V. letnik). Prosto postane poslopje učiteljske šola šolskih sester, ki je po zidavi, posebno pa po situaciji ena najlepših mariborskih šol. Morda bi bili tudi ti prostori proti odškodnini na razpolago v ta namen?

Tu je nekaj donosov k temu važnemu vprašanju. Morda dosežejo ob sodelovanju javnosti in potrebnem razumevanju odgovornih krogov uspeh, kateremu so namenjene.

abc.

Uspela turneja

mariborskih harmonikarjev Pomladka Rdečega križa

Veliki uspehi, katere je imel g. Vilko Šušterič lani s svojim zborom harmonikarjev na kraljevskem dvorcu na Bledu, so ga opogumili, da je ustanovil svoj zbor malih harmonikarjev Pomladka Rdečega križa, da bi na ta način vcepil 5 do 10-letnim malčkom ljubesen do bližnjega in prelepe narodne pesmi. Z geslom: »Z mladino za mladino!« je žel zbor PRK pod vodstvom g. Šušteriča velike uspehe.

Prav to je navdušilo oblastni odbor Jadranske straže in mestni odbor Rdečega križa, da sta priredila na povabilo raznih obmorskih mest turnejo na Jadran. Pretekli teden so odpotovali mali harmonikarji PRK v spremstvu mamic v Bakarac, kjer so bili nadvse gostoljubno sprejeti v počitniški koloniji RK, katero vodi gdč. Herma Bračičeva iz Maribora. Prvi nastop ljubkih harmonikarjev v pestrih narodnih nošah je bil v Bakru, kjer so bili poslušalci nad otroško neprisiljenostjo igranja vžhičeni in so morali zaradi oglušujočih aplavzov skoraj ves obširni spored ponoviti. Prav tak je bil tudi uspeh pomladkarjev v razkošnem morskem kopališču Crikvenici, kjer so malčke že nestrpno pričakovali. V Kraljevići so jih izredno ljubezno sprejeli Slovenci, nastanjeni v domu Franje Tavčarjeve, in pa učitelji iz vseh krajev države, ki so bili tam na tečaju.

Po poslovnem večeru v Bakarcu so se naši mali odpravili z modernim parnikom »Prestolonaslednikom Petrom« v Split. Kapitan parnika g. Mate Tonković je bil nad ljubkostjo naših malih godbenikov tako navdušen, da jih je na željo

gostov povabil v bar I. razreda, kjer so odigrali svoj spored. Bil je med poslušalci tudi mnogo tujcev, ki bodo gotovo odnesli najlepše vtise od tega nastopa na parniku, ki je bil prvi te vrste; in ponesli preko meja sloves naših pomladkarjev. Po pristrčnem sprejemu tisočgla-ve množice v pristanišču v Splitu so priredili mali harmonikarji nastop na Narodnem trgu, kjer se je zbralo preko 3 tisoč poslušalcev, ki se kar niso mogli ločiti od naših malčkov. Še in še so morali zaigrati, posebno pa 5-letni Pavešičev Štefuc iz Kamnice, ki je s solospetvom »Ti boš pa doma ostala« povsod žel burne aplavze. Na izrecno željo Splitčanov se je naslednjega večera nastop ponovil s prav takim uspehom.

Na brzozjavna povabila za nastope v Kninu, Hvaru, Gospiču, Dubrovniku, Biogradu itd. se mali harmonikarji žal niso mogli odzvati, ker so si preveč želeli domov k svojim tatekom, bratcem in sestricam. Kljub temu so pa v polni meri uresničili svoj program. Igrali so z linbeznijo, ki je mogoča edinole pri nežnem otroku, saj so vedeli, da pomagajo s svojimi nastopi graditi na Jadranu dom Pomladka Jadranske straže in Rdečega križa, kjer bo našlo zatočišče toliko revnih in solnca potrebnih otrok. Ponesli so med brate v Primorju tam doli na solnčni jug prelepo našo narodno pesem in videli naše veličastno morje, katerega bodo odslej še bolj vedeli ceniti. To so bili cilji in nagibi uspele turnee malih mariborskih harmonikarjev Pomladka Rdečega križa.

Georges Duhamel:

Mecierova smrt

Mercier je umrl in jaz sem videl joki njegovo truplo... Nisem vedel, da je kaj takega mogoče.

Pravkar so mi počesali sive lase in umili obraz.

Rekel sem mu:

»Vi še nimate štirideset let, moj ubogi Mercier, in vaši lasje so že skoro beli.«
»To je odtod, ker je bilo moje življenje zelo mučno in ker sem bil često žalosten. Toliko sem delal, toliko delal! In tako bore malo sem imel sreče...«

Čez ves njegov obraz so razprežene holéstne, drobne gube; tisoč ponižani je pustilo v njih neizbrisne sledove. Vendar se njegove oči neprestano smehljajo. Med uvelimi potezami se bleste te oči v posebni odkritosti in v tako čistem upanju!

»Rešili me boste in morda bom v bodoče bolj srečen.«

Rečem mu: »Da.« Mislim pa: »Oj, nikdar, nikdar!«

Toda hipoma me pokliče. Velik saja- stočrn kolobar se mu vdolbe okrog smehljajočih se oči. Preko čela mu curlija bled pot.

»Pridite, pojdite sem,« mi pravi, »nekaj strašnega me grabi. Gotovo bom umrl.«

Urno se zberemo okrog ubogega ohromelega telesa. Samo obraz mu poskuša izražati bojazen. Komaj, da se roke malo premikajo na rjuhi. Karteča mu je ločila vse ostalo od živih virov.

Žurimo se, ampak že čutim, da mu peša srce in da usta z mučnimi naporji prosijo kapljo, eno samo kapljo iz neskončne čaše zraka.

Polagoma uhaja peklenskim bolečinam. Uganil sem, da se njegova roka pre- giblje, da hi zadržala mojo.

»Ostanite pri meni,« mi pravi, »bojim se...«

Ostanem pri njem. Pot usiha na njegovem čelu. Strašne bolečine izginjajo. Zrak znova lije v njegova razbolena pljuča. Sladek pogled se ni nehal smehljati.

»Rešili me boste kljub temu,« pravi. »Prežalostno, preuborno sem živel, da bi že umrl, kaj ne, gospod?«

Stiskam mu roko, da bi mu vlil zaupa- nja, in čutim, da je njegova trda roka srečna v moji. Ugrebel sem svoje prste v njegovo meso, kri je tekla na mojo roko. To zadostuje, da ustvari močne vezi med dvema možema.

Zdi se mi da se mu je popolnoma povrnil mir. Govorim mu o njegovem lepem domačem kraju. Bil je pek v neki cantalski vaši. Spominjava se skupaj brinjevega vonja v poletnih dneh, na zelenih pobočjih in čudovito okusnih mi-

neralnih studencih, ki izvirajo v gori.

»Oh,« mi pravi, »vedno vas bom vi- del.«

»Vi me boste videli, Mercier?« Zelo priprost mož je, rad bi se izrazil, pa pri- stavi samo:

»V očeh... vedno vas bom videl v očeh...«

Kaj pa vendar vidi še? Katera druga stvar odseva nenadoma v njegovih očeh?

»Mislim... Oh, že spet se pričinja.« Resnično, kriza se ponavlja. Strašna je. Kaj bi storili, uničila bi žrtev, to pot ne moremo ničesar več.

»Čutim, da bom umrl,« pravi.

Smehljajoče oči še prosijo:

»Toda rešili me boste, rešili me bo- ste.«

Mercierov obraz je že spačen od smrti.

Reče mi:

»Ostanite pri meni!«

»Da, ostal bom pri tebi in stiskal ti bom roko. Ali res ne morem storiti ni- česar drugega zate?«

Nosnice mu trepetajo. Težko je biti štirideset let nesrečen in se za vselej odpovedati ponižnemu veselju, ki ga zbu- ja v srcu grenki vonj po brinju...

Ustnice se mu že krčijo in se polagoma pobešajo, žalostne. Težko je trpeti štiri- deset let in si ne ugasiti poslednje žeje

s čudodelno vodo studencev, ki izvirajo na domačih gorah...

Pot, črni pot lije znova po bledem čelu. Oh, kako težko je umreti po štiride- setih letih naporov, ne da bi si mogel otreči čelo, ki je bilo vselej nagnjeno nad delom!

Neizmerna je žrtev in ni mogoče izbi- rati ure, vdati se je treba, kadar se dvig- ne glas in pokliče.

Človek mora odložiti orodje, vstati in reči samo: »Tukaj sem!«

Kako težko je pustiti to življenje, ki je vse narejeno le iz dela in bolesti.

Oči se še slabotno smehljajo. Smehlja- jo se do poslednjega trenutka.

Nič več ne govori. Nič več ne diha. Srce se je upiralo, upiralo, zdaj pa je negibno kot truden dirkač.

Mercier je mrtev. Zenice se mu sve- čano razširijo preko steklenega prepada. Vse je končano. Ne bo rešen...

Tedaj se iz mrtvih oči izvijajo težke solze, ki mu polze po licih. Vidim, kako se mu pačijo poteze, da bo jokal vso večnost.

Še dolge minute držim mrtvečovo ro- ko v svojih rokah...

V vsako slovensko hišo „Večernik“!

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»Ne izpustim te. Izvedeti hočem, kako si prišla v kip, kako si mogla govoriti v imenu Najvišjega in zakaj si mi narekovala stvari, ki sem jih izvršil?«

»Ne uniči zadnje rešitve!«

»Molči!«

»Potem si izgubljen.«

Upehani so planili v sobo Neferamisa, Amarasis in Ibiskis ter prestrašeni vztrepetali, ko so zagledali pred seboj čaravnico.

»Poklical sem vas,« je dejal faraon, »da mi pomagate razrešiti uganko, ki kmalu ne bo več uganka. Amarasis, pomnoži straže in pazi, da čaravnica ne pobegne, a ti, Ibiskis, preišči ozadje porušenega kipa. Od kod in kako je prišla čaravnica do moje sobe? Kam vodi odprtina?«

Ibiskis je stopil k steni in posvetil v tesno špranjo. Opazil je odprtino, komaj dovelj veliko, da more vanjo človek srednje debeline. Ko si jo je natanko ogledal, je spoznal, da je v njej dvigalo na vzvod, ki ne deluje.

»To je tajen dohod iz podzemlja, oskrbljen z dvigalom,« je dejal po krat-

kem molku. »Zakrival ga je zlati kip Najvišjega. Po njem je mogla čaravnica priti neopaženo do njega in obstati v votlini. Potres, ki je porušil kip, je pokvaril tudi dvigalo in spuščevalno napravo. Morali bi jo šele natanko preiskati in popraviti, da bi mogli dognati, kam vodi. Sicer pa, naj govori čaravnica sama.«

»Kam vodi dvigalo? Odkod si prišla?« je vprašal faraon.

Arikdinila je ostala negibna kakor kip. Ni odgovorila, in na njenem obličju se ni genila niti ena sama mišica.

»Govori!« je ukazal veliki.

Zastoni.

»Dobro. Ugotovili bomo sami. Sedaj razumem vse. Če je bil votel ta kip in je skrival tajni dohod iz podzemlja, potem je votel tudi oni, ki stoji v sobi pobegle princeze iz dežele večernih gora. Preiščimo ga!«

Faraon, Neferamisi, Amarasis in Ibiskis so se napotili v palačo ljubimk. Za njimi so stražniki vlekli nemo Arikdinilo. Ibiskis je udaril po kipu božanstva, nastavljal uho na kovino in prisluhnil.

»Tudi ta je votel...« je dejal.

»Odstranite ga!« je ukazal faraon.

Ibiskis je poklical stražarje in evnuhe in jim dal navodila za delo. Skušali so kip najprej omajati, a ker se ni vdal, so prinesli dleta in pričeli razbijati kamene, h kateremu je bil pritrjen s kovinskimi vezmi. Ko so jih odstranili, se je kip sam odluščil od stene in — za njim se je pokazala prav taka odprtina, kakor za kipom v faraonovi sobi.

»To je pot, po kateri je pobegnila princeza,« je dejal Amarasis.

»Da,« je pritrdil faraon.

»A kako je mogla kip odstraniti in spet postaviti na prejšnje mesto?« je vzkliknil Neferamisi.

»Tudi to skrivnost razrešimo,« je dejal Ibiskis in pričel preiskovati kip sam. Kmalu je ugotovil, da je sestavljen iz dveh polov, iz zadnje, ki je tvorila nekake podobice, in iz prednje, podobne vratom. Poseben mehanizem je omogočal prednji pokrov odpreti, toda samo od notranje strani. Ko je bil zopet zaprt, se od zunaj ni dal premakniti.

»Komplicirana naprava, velika mojstrovina,« je vzkliknil graditelj. »Sedaj je dvigalo spuščeno in počiva nekje v neznani globini. Človek, ki pozna napravo, pride lahko do nje, se dvigne v njej do kipa, ga od znotraj odpre, opravi svoje delo v sobi, se vrne v kip, ga spet

zapre ter odide po isti poti in na isti način v podzemlje.«

»Tako je napravil tisti, ki je odpeljal princezo,« je dejal Neferamisi.

»Torej sama tega ni mogla storiti?« je vprašal faraon.

»Nikoli,« je odgovoril Ibiskis.

»Skrivnost je razrešena,« je dejal Semis Ofiris. »Ta tajna pota je doslej poznala samo čaravnica.«

»In ona je odpeljala Evalasto,« je vzkliknil Amarasis.

»Da,« je pritrdil faraon. »Samo ona, nihče drugi. Potem se je obrnil k zvezani Arikdinili in dejal ukazujoče:

»Priznaj!«

Starka ni odgovorila.

»Odgovori gospodu svojemu, faraonu faraonov!« je dejal Neferamisi.

Zaman.

»Govori!« je kriknil divje faraon.

Starka je molčala.

»Pošljem te v mučilnico, tam boš govorila!« je siknil veliki.

Tedaj se je čaravnica vzravnila, pogledala mu zaničljivo v oči in dejala:

»Arikdinila ne odgovarja onim, ki jih je preklela. Če je v tebi moč, je v meni sovražstvo, ki je še močnejše. Svarila sem te, Semis Ofiris! Preživela sem vrsto tvojih prednikov, strla jih je moja kletva. Nad njimi je bilo moje uščevanje.

Sport

SK Ilirija vendar prvak LNP! JNS je na torkovi seji med drugim obravnaval tudi definitivno uvrstitev podzveznih prvakov v posamezne skupine za drž. prvenstvena tekmovanja. Po teh sklepih je SK Ilirija dokončno uvrščena med klube, ki sodelujejo v državnem prvenstvu. Potemtakem so postali brezpredmetni vsi protesti in sklepi, ki so se nanašali na to vprašanje. Protesti mariborskih klubov ISSK Maribora, SK Železničarja in SK Rapida torej niso ničesar zaglegli.

Srednjeevropski pokal. Sinoči se je odigrala na Dunaju tekma med praško Šparto in dunajsko Admiro, ki se je končala z visoko zmago Dunajčanov v razmerju 4:0 (3:0). Revanšna tekma bo v nedeljo v Pragi; zmagovalci poide v semifinale z Juventusom.

Proti odločitvi JNS glede imenovanja SK Ilirije za prvaka LNP bodo mariborski klubi ISSK Maribor, SK Železničar in SK Rapid vložili protest pri ministrstvu za telesno vzgojo naroda.

Okrožni odbor LNP, službeno. Razpored tekem za nedeljo 22. t. m.: na igrišču SK Železničarja ob 8. prijateljska tekma SK Železničar II. mladina:SK Svoboda II. mladina; ob 9. prijateljska tekma ISSK Maribor I. mladina:SK Železničar I. mladina in ob 10. prijateljska tekma ISSK Maribor:SK Železničar. Službujoči odbornik g. Illovar. Na igrišču SK Svobode ob 15. prijateljska tekma SK Železničar rezerva:SK Svoboda rezerva in ob 17.30 prvenstvena tekma SK Svoboda:SK Dobrna. Službujoči odbornik g. Fišer.

Mednarodni tableteniški turnir na Bledu. Pod pokroviteljstvom kraljeviča Andreja priredi SK Ilirija v dneh 1. in 2. avgusta na Bledu II. mednarodni tableteniški turnir. Tekmovalo se bo v naslednjih disciplinah: gospodje posamezno, dame posamezno, juniorji posamezno, mešani pari verificirani in neverificirani ter hotelske moštva. Prijave je treba poslati do 29. t. m. na naslov SK Ilirija, tableteniška sekcija, Ljubljana, ali na g. Ernesta Nagyja, Bled, »Park hotel«. Prijavnina se plača pred turnirjem. Morebitne želje glede turnirja se morajo omeniti v prijavah.

SK Svoboda:SK Dobrna. V nedeljo 22. t. m. se bo odigrala v Mariboru prva kvalifikacijska nogometna tekma za vstop v podzvezno ligo LNP med SK Svobodo in SK Dobrna iz Trbovelj. Tekma se bo odigrala na igrišču SK Svobode s pričetkom ob 17.30.

Jadrani letalci! V soboto in nedeljo vežbanje za prvo in drugo skupino pri skakalnicah. Pridite vsi!

Spominjajte se CMD

Sokolstvo

Sokol Poljčane pripravlja v režiji br. Ritonje za začetek avgusta Anzengruberjevo kmečko komedijo v 5 dej. »Slaba vest«.

Sokol Maribor Matica. Bratje Sokoli, prijavite se za zlet v Zagreb danes in jutri v društveni pisarni v Narodnem domu od 18. do 19. ure. Poznejše prijave se ne bodo upoštevale.

Ptuj

Poroka. V proštjski cerkvi v Ptujju sta se poročila Avguštin Pevec, bivši narednik pilot in Marija Mariničeva, rojena Vogrinčeva, oba iz Ptujja. Bilo srečno!

Velike gasilske vaje, ki so se vršile sinoči skupno z vojaštvom, so prav dobro izpadle. Namišljeni objekt požara je bil bivši dominikanski samostan.

Davica. V ptujski okolici se je zopet pojavil nov primer davice. Triletnega otroka Miha Purga iz Majšperga so pripeljali v bolnišnico, kjer je za posledicami te nevarne bolezni tudi umrl.

Nepredviden kolesar. Ko je v nedeljo 15. t. m. prišla iz cerkve sv. Petra in Pavla na Minoritski trg Marija Polančeva, posestnica iz Kicarja, je privozil neki neznan kolesar s tako silo, da jo je podrl na tla in je obležala na tleh s težkimi poškodbami na levi nogi. Z njo so bili tudi njeni trije otroci, ki so napravili veliko krika, da se je zbrala okoli množica ljudi. Reševalci so jo prepeljali v ptujsko bolnišnico. Kolesar pa je v zmešnjavi pobegnil in ga do sedaj še niso sledili.

Cestni pretep s hudimi posledicami. Do krvavega sta se pretepla dva Zajca, in

sicer posestnikova sina Ivan Zajc in Anton Zajc iz Apač pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Imenovana si nista v nikakem sorodstvu, gojita pa še delj časa medsebojno sovražstvo. Predvčerajšnjim sta se zopet sporekla in končno tako premlatila, da je Anton Zajc ranjen obležal. Dobil je tako hudo rano na glavi, da so ga morali pripeljati v bolnišnico.

Japonska lepa smrt

Samomor mlade deklice

Tudi za budhizem je značilna ona stoletna mirnost in ravnovesje, ki more odlikovati vsakega pravega budhističnega vernika. »Nobena stvar te ne sme pretresti!«, to je čarobno geslo, ki omamlja in prevzame vse japonske duše. Če pa je trpljenje za naravne moči pretežno, če se zdi človekovemu umu nesreča preveč tragična, tedaj najdeš rešitev v prostovoljni smrti. Zato je razumljivo, da je bilo število samomorov na Japonskem že od nekdaj zelo veliko. V zadnjem letu je prišlo zelo v modo, da se smrtni kandidati mečejo v žrelo delujočega ognjenika na otoku Ošima blizu Tokija. Misel o »lepi smrti« je zelo razširjena med čustvenimi Japonci. Tako so se lansko leto vrgle v žrelo tega ognjenika tri prijateljice, učenke višje dekleške šole v Tokiju. Ena med njimi je zapustila celo pesem, v kateri opeva lepo smrt. Ta je v tem, da ne ostane za človekom na svetu nič grdega in ostudnega, ker iz žrela ognjenika ni mogoče potegniti mrtvih trupel. Če hočeš ubežati vsemu grdemu in ostudnemu v življenju, je po naziranjih te mlade pesnice prostovoljna smrt največje heroično dejanje. Smrt te deklice pa nam odpira tudi poučen vzgled v razmere japonskega notranjega social-

vi, da so ga morali pripeljati v bolnišnico.

Pretep z nožem. V ptujsko bolnišnico so pripeljali 20-letnega Franca Zavca, viničarskega sina iz Vurberga. Preteklo noč so ga napadli nekateri neznanci in je dobil pri napadu globoke bodljaje v hrbet. Njegovo stanje je resno.

nega in družinskega življenja. Mlada Japonka je zelo zgodaj zgubila mater in s tem v zvezi je hiša počasi obubožala. Da bi preprečili popolen propast domačega doma, je oče hotel omožiti hčerko z nekim starejšim, a bogatim možem. Po naključju je deklica slišala pogovor očeta z ženitnim posredovalcem. Silen odpor, ki se ji je zbudil proti tej kupčijski zvezi, jo je kmalu privedel do sklepa, da si vzame življenje. Neka prijateljica, ki je vedela za njeno namero, jo je spremila do žrela, kamor se je vrgla mlada srečnica.

Copate v Orientu

Copata je v zakonu huda stvar, pa četudi jo vihti še tako nežna ženska roka. V deželi vzhajajočega solca pa ima copata še svoj poseben pomen. Tam kjer vladajo še stari muslimanski običaji, ni potreba ženi, ki se hoče iz tega ali onega vzroka ločiti od svojega moža, storiti nič drugega, kakor da položi pred kadijo copato obrnjeno s podplatom navzgor. Brez nadaljnjih besed bo kadij razumel simboliko copate in bo izvedel ločitev. Ima pa copata v zakonskem življenju pri muslimanih še svoj poseben pomen. Muslimanka, ki želi govoriti s svojim možem, ko ji premočno polje kri po žilah in ko se od dolgega časa valja po dragocenih preprogah, mu pošlje po služabnici copato. Pa ne samo žene, tudi moške se poslužujejo pomembnosti copate. Če ima mož v haremu pri sebi ženo, oziroma prijateljico, postavi pred vrata njene copate in noben njegovih prijateljev, pa tudi še tako intimen, ne bo prestopil praga harema, dokler je to znamenje pred vrati. Niso pa tudi redki primeri, ko je moral mož po ure in ure čakati pred vrati svoje žene, ker so bile zunaj njene copate... Splošno pa je znano, da ima vsak pripadnik Mohamedove vere posebne copate, ki jih obuje ko stopi v mošejo in sezuje, ko opravi svojo molitev.

Škot v Egiptu.

Da so Škotje zelo varčni je splošno znano, in šaljivci so v nešteti smešnicah dali izraza tej pretiranosti. Anglež in Škot sta potovala po Egiptu in seveda prišla tudi do piramid. Anglež je zrl vanje z občudovanjem ter vzkliknil: »Šelno veličastno!« Škot pa se je vedel čisto po svoje, ko je ogledoval zgodovinske stavebe ter dejal: »Škoda tolikoga zidovja, ki ne donša nobene najemnine!«

Mali oglasi

Sobo odda

LEPA SOLNČNA SOBA v mirnem delu mesta s posebnim vvhodom, z uporabo kopalnice z mizlo in toplo vodo, centralna kurjava se odda s 1. avgustom 1934. Podrobnosti v upravi »Večernika«. 2925

SOBO IN KUHINJO

oddam mirni stranki s 1. avgustom. Zagata 3 pri Tržaški cesti. 2940

Sobo išče

IŠČEM SOBO in kuhinjo ali sobo s štedilnikom za 1. ali 15. avgust. Naslov pustiti v upravi pod »Mirna stranka«. 2943

Stanovanje

STRANKI.

ki mi na račun stanovanja posodi 6000 do 8000 Din. oddam lepo kompletno dvosobno stanovanje blizu glavnega kolodvora. Tudi s polištvom ali hrano. Ponudbe pod »Jamstvo« na upravo »Večernika«. 2944

Službo dobi

MIZARKEGA VAJENCA sprejme Benkič. Maribor, Miklošičeva ulica 6. 2941

Razno

LICITACIJA RAZNEGA NAKITA

in drugih vporabnih predmetov vsako soboto od 9. do 12. in od 15. do 18. ure v Mariborskem licitacijskem zavodu, Slomškov trg 3. Predmeti se vsak dan sprejemajo in si jih more vsakdo ogledati. 2939

Kupim

KUPIM MANUFAKTURNO IN PLETENO ROBO

(žemperje), kakor tudi razno vrsto partijsko blago. Ponudbe do 20. julija na Altarac hotel »Stara pivovarna«, soba 12. 2942

Oglašujte